

Любчик Анна Миколаївна

*кандидат юридичних наук, старший дослідник, учений секретар
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України*

ORCID: 0000-0002-6492-4179

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

У публікації розглянуто деякі аспекти розвитку електронної науково-інформаційної системи. Окреслено особливості функціонування зарубіжної електронної науково-інформаційної системи. Вказано про інтегровані проекти, які знаходяться в Європейській інформаційній системі дослідницької діяльності ERGO, яка об'єднує всі європейські інформаційні системи.

Ключові слова: дослідницькі інфраструктури, інформаційні системи, наукові публікації.

Anna Liubchych

*PhD, Scientific Secretary of Scientific and Research Institute
of Providing Legal Framework for the Innovative Development NALS of Ukraine*

SOME ASPECTS OF THE DEVELOPMENT OF THE ELECTRONIC SCIENTIFIC INFORMATION SYSTEM

The publication considers some aspects of the development of the electronic scientific information system. Features of the functioning of the foreign electronic scientific information system are outlined. It is indicated about the integrated projects that are in the European information system of research activities of ERGO, which unites all European information systems.

Keywords: research infrastructures, information systems, scientific publications.

Дев'яносто років тому в контексті наукової інформації ми спостерігали значне збільшення кількості опублікованих даних, відомостей та інформаційних джерел, а також активність наукових публікацій. Кількість наукових праць, що індексуються в індексі цитування Scopus, у період з 1996 по 2013 рік зросла в 2,5 рази. у період з 1995 по 2013 рік він збільшився більш

ніж на 4 відсотки, тоді як за той же період у цитованій базі даних Scopus він збільшився на 2,8 відсотка [1].

В останні кілька років наукова інфраструктура університетської бібліотеки почала активніше застосовуватися, що є прогресом у порівнянні з традиційними ролями придбання та видачі бібліотечних матеріалів та надання місця для навчання, забезпечення інформаційної, організаційної та технологічної підтримки видавничої діяльності в відкритий доступ та наукова бібліотека.

Через велику кількість публікацій аналіз та оцінка наукових публікацій часто ускладнюється. В Україні наразі діє Національна електронна науково-інформаційна система (URIS) [2], яка пропонує широкий спектр послуг для найширшого кола користувачів.

Національна електронна науково-інформаційна система (URIS) (далі - Система) мала стати центром об'єднання даних про результати фахової наукової та науково-технічної діяльності українських наукових установ, ЗВО та безпосередньо вчених. Зараз, Національна електронна науково-інформаційна система має функції: агрегацію даних про сферу наукової та науково-технічної діяльності України; автоматизація визначених процедур та процесів суб'єктів сфери науки України; забезпечення формування даних, відсутніх у доступних джерелах інформації; забезпечення підтвердження даних верифікованими користувачами Системи; об'єднання даних, їх презентація та забезпечення користувачів аналітичними інструментами для їх дослідження; агрегацію інформації, корисної вітчизняним вченим, працівникам наукових установ та ЗВО на єдиному ресурсі.

За рахунок виконання функцій Системи, планується досягти наступних результатів: забезпечення відкритості даних про Українську науку; спрощення процесу пошуку інформації, даних, обладнання, послуг та ресурсів для проведення наукових досліджень; спрощення процесу пошуку виконавців наукоємних проєктів; спрощення процесу підготовки аналітичної інформації для прийняття управлінських рішень; спрощення процедур заповнення заявок,

форма, звітів для українських вчених, наукових установ та ЗВО; покращення презентації результатів вітчизняних досліджень у світовому науковому просторі.

Впровадження науково-дослідної інфраструктури в Україні є складним процесом, у якому бере участь більше організацій, найважливішою з яких є Міністерством освіти і науки України.

Для дослідницької інфраструктури України важливо, щоб системи були в рамках інститутів громадської інфраструктури, які об'єднують інформацію та інші послуги [3]. Переваги інтегрованих інфраструктурних систем управління економікою та застосування однакових стандартів для всього середовища дослідження. Слабкі сторони інтегрованих інфраструктурних систем переважно важко адаптувати до потреб окремих установ.

Деякі з них є найважливішими послугами інтегрованої дослідницької інфраструктури академічної спільноти: мережеві послуги, послуги встановлення та підтримки зберігання даних, технічне обслуговування системи верифікації, послуги в регіонах, відео послуги та інші послуги; послуги національної бібліографічної системи, послуги інституційних репозитаріїв.

Дані про інтегровані проекти знаходяться в Європейській інформаційній системі дослідницької діяльності ERGO, яка об'єднує всі європейські інформаційні системи, що відповідають встановленим умовам, і яка знаходиться на пілотній стадії. Серед головних переваг проекту – можливість одночасного пошуку в базі дослідницьких проектів усіх країн.

З метою кращої оцінки науково-дослідницької роботи бібліографічних одиниць у COBISS пов'язанні з видавничими записами в цитованих індексах Web of Science і Scopus. Система є повністю відкритою та дозволяє отримати доступ до бібліографії дослідника, кількості публікацій, індексованих у Web of Science та Scopus, а також кількості цитувань у Web of Science та Scopus на всіх рівнях організації (дослідник, проект, установа).

Завдяки розвитку інформаційно-комунікаційних технологій бібліотеки вищих навчальних закладів мають можливість впроваджувати нові книги та інформаційні послуги в науково-дослідницьку інфраструктуру, що було

неможливо в попередній практиці. У таких консорціумах працюють понад 100 000 користувачів із близько 40 установ – партнерів консорціуму, які щорічно використовують майже 1,5 мільйона доступних наукових робіт. Доступ консорціуму дає хороші результати з чудовою компетентністю в переговорах і процедурах закупівель, але які успішно обслуговують усіх партнерів.

Створення, розвиток і підтримка дослідницької інфраструктури під час економічної кризи не має місця для конкуренції, особливо в менших країнах, таких як Україна. Водночас, використовуючи систему фінансування OSIC та конкуренцію за певну ринкову нішу, вибрані бібліотеки можуть поповнювати свої бюджетні ресурси. Нова ринкова ніша та інформаційна підтримка досліджень для публікації наукових праць у відкритому доступі, які не лише включають управління сховищами, а також надають поради досліднику щодо методу, який забезпечить доступ до їхніх публікацій. Це складна процедура, яка потребує експертних знань у відповідних сферах, таких як авторське право та переговори з видавцями, забезпечення відповідних моделей метаданих, обробка даних досліджень тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bartol T., Budimir G., Dekleva-Smrekar D. et al. Assessment of research fields in Scopus and Web of Science in the view of national research evaluation in Slovenia. *Scientometrics*. 2014. Vol. 98(2). P. 1491–1504. DOI: 10.1007/s11192-013-1148-8.
2. Національна електронна науково-інформаційна система (URIS). URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/cifrova-osvita/elektronna-naukovo-informacijna-sistema>.
3. Подрез-Ряполова І. Актуальні правові аспекти інформаційного забезпечення інноваційної діяльності. *Право та інновації*. 2022. № 4 (40). С. 13–17. URL: <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/898>.

REFERENCES

1. Bartol, T., Budimir, G. & Dekleva-Smrekar, D. et al. (2014). Assessment of research fields in Scopus and Web of Science in the view of national research

evaluation in Slovenia. *Scientometrics*, 98(2), 1491–1504. DOI: 10.1007/s11192-013-1148-8.

2. National Electronic Scientific and Information System (URIS). Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/cifrova-osvita/elektronna-naukovo-informacijna-sistema> [in Ukrainian].

3. Podriez-Riapolova, I. (2022). Actual legal aspects of information support of innovative activity. *Law and innovation*, 4 (40), 13–17. Retrieved from: <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/898> [in Ukrainian].